

D E C I Z I E

14 decembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Tamara Chișca-Doneva, Iurie Bejenaru
Ion Druță, Nicolae Craiu

examinînd, fără înștiințarea participanților la proces, recursul declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Nataliei Godoroja împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Bezede Vladimir cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a ordonanței judecătorești, repararea prejudiciului material și moral și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 25 iunie 2016, prin care a fost admis apelul declarat de către Godoroja Natalia, casată integral hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 25 ianuarie 2016 și pronunțată o nouă hotărâre de admitere parțială a acțiunii,

c o n s t a ț ă

La 18 noiembrie 2015, Godoroja Natalia a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Bezede Vladimir cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a ordonanței judecătorești, repararea prejudiciului material și moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamanta a invocat că prin ordonanța judecătorească nr. 2-1379/2010 din 29 octombrie 2010, emisă de către Judecătoria Căușeni, a fost dispusă încasarea din contul debitorului Rîncău Iurie în beneficiul creditorului Godoroja Natalia a pensiei pentru întreținerea copilului minor Rîncău Marina în mărime de $\frac{1}{4}$ din salariu sau alte venituri ale debitorului, dar nu mai puțin de 500 lei lunar începând cu 04 octombrie 2010 și până la atingerea de către copil a

majoratului. Ordonanța judecătorească a devenit irevocabilă la 08 noiembrie 2010, însă până în prezent debitorul Rîncău Iurie nu a întreprins careva acțiuni pentru executarea acesteia, adică după expirarea a aproximativ 5 ani, ceea ce constituie o încălcare gravă a drepturilor și intereselor atât ale Nataliei Godoroja, cât și ale copilului.

Indică Godoroja Natalia că prin încheierea executorului judecătoresc Bezede Vladimir nr. 009p/a-2672/11 din 03 ianuarie 2011, a fost intentată procedura de executare a ordonanței judecătorești din 29 octombrie 2010. Însă, de la momentul intentării procedurii și până în prezent, executorul judecătoresc nu a întreprins nici o măsură în vederea executării documentului executoriu, reclamanta nefiind înștiințată niciodată cu privire la măsurile întreprinse de către executor. La 28 septembrie 2015, dânsa s-a adresat cu cerere către executorul judecătoresc Bezede Vladimir, prin care a solicitat expedierea copiilor tuturor actelor procedurii de executare, însă nu a primit nici un răspuns.

Consideră reclamanta că dat fiind faptul că ordonanța judecătorească nu a fost executată după expirarea a 5 ani de la emiterea acesteia, în condițiile în care se execută imediat, rezultă că executorul judecătoresc nu a întreprins careva măsuri de a găsi debitorul pentru a executa silit documentul executoriu. Astfel, prin neexecutarea de către Rîncău Iurie a ordonanței judecătorești nr. 2-1379/2010, Nataliei Godoroja i-a fost încălcat dreptul la un proces echitabil și la buna administrare a justiției garantate prin art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Declară Godoroja Natalia că are grijă și educă de una singură fiica minoră Rîncău Marina, care frecventează cercul de dansuri, merge la școală și toate cheltuielile sunt pe seama reclamantei.

Solicită constatarea faptului încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a ordonanței judecătorești nr. 2-1379/2010 din 29 octombrie 2010, repararea prejudiciului material cauzat prin această încălcare în sumă de 20 000 lei și celui moral în mărime de 2400 euro, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 25 ianuarie 2016, acțiunea a fost respinsă integral ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 25 iunie 2016, a fost admis apelul declarat de către Godoroja Natalia, casată integral hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 25 ianuarie 2016 cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere parțială a acțiunii. A fost constatată neexecutarea în termen rezonabil a ordonanței judecătorești și încasată de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul Nataliei Godoroja suma de 5000 lei în contul reparării prejudiciului moral. În rest, pretențiile reclamantei au fost respinse ca fiind neîntemeiate.

La 03 octombrie 2016, Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 25 iunie 2016 cu menținerea hotărârii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 25 ianuarie 2016.

În susținerea recursului, Ministerul Justiției a invocat interpretarea în mod eronat a legii de către instanța de apel, precum și aprecierea arbitrată a probelor administrate.

Menționează recurentul că conform art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, fiecărei persoane îi este garantat dreptul de acces la justiție, care include și dreptul la executarea hotărârilor judecătorești definitive, însă această garanție nu poate obliga un stat să asigure executarea fiecărei hotărâri cu caracter civil, oricare ar fi ea și oricare ar fi circumstanțele.

Consideră Ministerul Justiției că instanța de apel a apreciat eronat normele de drept material ce reglementează examinarea acțiunilor privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, în condițiile în care la caz, executorul judecătoresc a reacționat imediat și a întreprins toate măsurile posibile în scopul executării documentului executoriu. Prin urmare, Curtea de Apel Chișinău avea ca sarcină exclusivă de a analiza dacă măsurile întreprinse de către executor au fost adecvate, suficiente și să analizeze dacă a fost respectat termenul rezonabil de executare a ordonanței judecătorești nemijlocit de către acesta, or, intervalul de timp ce necesită a fi luat în considerare la calcularea termenului rezonabil va constitui acea perioadă de timp în care documentul executoriu s-a aflat spre executare la executorul judecătoresc vizat.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Materialele dosarului atestă faptul că copia deciziei motivate a Curții de Apel Chișinău din 25 iunie 2016 a fost expediată în adresa recurentului Ministerul Justiției la 28 iulie 2016 (f.d. 101) și a fost recepționată la 02 august 2016, potrivit ștampilei aplicate pe scrisoarea de însoțire (f.d. 106).

În circumstanțele relevate și în condițiile în care 01 octombrie și 2 octombrie 2016 sunt zile de odihnă, recursul declarat de către Ministerul Justiției la 03 octombrie 2016 se consideră a fi depus în termenul prevăzut de lege.

La 21 octombrie 2016, în adresa intimațiilor Godoroja Natalia și executorul judecătoresc Bezede Vladimir a fost expediată copia recursului declarat de către Ministerul Justiției cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței la recurs.

Intimații nu și-au valorificat dreptul respectiv și nu au depus referință.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 30 noiembrie 2016 recursul declarat de către Ministerul Justiției a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 444 CPC, prezentul recurs se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recursul declarat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Potrivit art. 2 alin. (2) din Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011, repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în

termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului.

Se reține că la examinarea acțiunilor cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, se va aprecia comportamentul părților la procedurile de executare, și anume comportamentul autorităților însărcinate cu obligația executării și/sau a părților (creditorului sau a debitorului executării) la adoptarea măsurilor de executare sau împiedicarea executării (refuzuri neîntemeiate și amânări; pasivitatea; lipsa îndelungată a reacției autorităților sau amânări nejustificate; etc.).

Din suportul probator prezent la materialele cauzei rezultă că prin ordonanța judecătorească nr. 2-1379/2010 din 29 octombrie 2010, emisă de către Judecătoria Căușeni, a fost dispusă încasarea din contul debitorului Rîncău Iurie în beneficiul creditorului Godoroja Natalia a pensiei pentru întreținerea copilului minor Rîncău Marina în mărime de $\frac{1}{4}$ din salariu sau alte venituri ale debitorului, dar nu mai puțin de 500 lei lunar începând cu 04 octombrie 2010 și până la atingerea de către copil a majoratului. Ordonanța judecătorească a devenit irevocabilă la 08 noiembrie 2010.

Titlul executoriu a fost înaintat de către Judecătoria Căușeni spre executare silită executorului judecătoresc Vladimir Bezede, care prin încheierea nr. 009p/a-2672/11 din 03 ianuarie 2011 a intentat procedura de executare cu obligarea părților, conform art. 62 alin. (1) din Codul de executare, să se prezinte la 19 aprilie 2011, ora 13.00, în fața executorului judecătoresc pentru a li se comunica drepturile și obligațiile lor, inclusiv posibilitatea de conciliere sau, după caz, de determinare a modalității de executare și/sau a consecutivității de urmărire a bunurilor debitorului. Încheierea din 03 ianuarie 2011 a fost expediată părților la adresa indicată în titlul executoriu.

La data și ora stabilită pentru conciliere creditorul și debitorul nu s-au prezentat la biroul executorului judecătoresc, fiind întocmit în acest sens un proces-verbal conform art. 62 alin. (4) din Codul de executare.

În scopul executării în mod silit a documentului executoriu, executorul judecătoresc Bezede Vladimir a accesat informația ACCES CNAM pentru a stabili locul de muncă al debitorului Rîncău Iurie, însă a constatat că acesta nu este angajat în câmpul muncii, considerent din care nu a fost posibilă expedierea documentului executoriu la locul de muncă pentru încasarea pensiei pentru întreținerea copilului minor în mărime de $\frac{1}{4}$ din salariu în condițiile art. 105-107 Cod de executare.

Dat fiind faptul că debitorul nu a achitat pensia de întreținere conform titlului executoriu, iar părțile nu au prezentat careva informații cu privire la veniturile sale, locul de muncă sau careva eventuale achitări directe către creditor, la 15 decembrie 2011 de către executorul judecătoresc a fost emisă încheierea nr. 009p/a-2672/11 privind stabilirea restanței la achitarea pensiei de întreținere a copilului minor. Astfel, cuantumul restanței pentru perioada 04 octombrie 2010 – 01 ianuarie 2012, calculat în baza salariului mediu pe republică în sumă de 3300 lei, a constituit suma de 12 268, 50 lei. Debitorului i-a fost acordat termen de 15 zile pentru achitarea restanței la pensia de întreținere, încheierea dată fiind expediată părților la adresa indicată în titlul executoriu, însă plicul expediat în adresa lui Rîncău Iurie a fost

restituit de către oficiul poștal cu mențiunea că nu locuiește pe adresa dată.

La 24 ianuarie 2012, în scopul stabilirii adresei domiciliului debitorului, executorul judecătoresc a interpelat sistemul de căutare Acces web, indicând toate datele menționate de către Judecătoria Căușeni în titlul executoriu, însă Rîncău Iurie nu a fost identificat, informația lipsind. În acest sens, pentru stabilirea datelor de identitate complete ale debitorului, au fost expediate telegrame către cancelaria Judecătoriei Căușeni pentru a verifica dacă materialele dosarului conțin date suplimentare, precum și a fost interpelat serviciul Moldtelecom pentru identificarea numerelor de telefon atât al debitorului, cât și al creditorului, deoarece nici ultimul nu s-a prezentat la biroul executorului judecătoresc pentru furnizarea informațiilor cunoscute cu privire la debitor sau veniturile acestuia. Mai mult ca atât, executorul judecătoresc a expediat telegrame și în adresa primăriilor localităților unde a fost indicat domiciliul părților, însă nu a fost identificată nici o informație suplimentară.

În urma măsurilor întreprinse de executorul judecătoresc a fost stabilit prenumele corect și patronimicul debitorului, locul nașterii, codul personal, precum și adresa domiciliului acestuia, care este alta decât cea indicată în titlul executoriu. Prin urmare, la 19 iulie 2012 a fost expediată repetat în adresa părților o citație prin care au fost obligate să se prezinte în fața executorului judecătoresc. Totodată, creditorul Godoroja Natalia a fost înștiințată că în caz de identificare a necesității efectuării unor alte acțiuni de executare silită pentru care vor fi necesare cheltuieli de executare cu titlu de speze, împreună vor fi identificate și va fi necesară avansarea acestora cu încasarea ulterioară din contul debitorului. La data, ora și locul indicate în citație, nici creditorul și nici debitorul nu s-au prezentat.

În scopul asigurării executării restanței pensiei alimentare stabilite prin încheierea din 15 decembrie 2011 pentru perioada de până la 01 ianuarie 2012, prin încheierea nr. 009p/a-2672/11 din 19 iulie 2012, a fost dispusă aplicarea sechestrului pe conturile bancare ale debitorului Rîncău Iurie în limita sumei datoriei, însă nu au fost depistate careva mijloace bănești disponibile pentru urmărire. De asemenea, în urma interpelărilor expediate către organele abilitate, s-a stabilit că debitorul nu deține în proprietate mijloace de transport sau bunuri imobile.

Prin încheierea executorului judecătoresc Bezede Vladimir nr. 009p/a-2672/11 din 23 iulie 2012, a fost aplicată debitorului Rîncău Iurie restricția privind eliberarea pașaportului pentru plecarea peste hotarele țării.

Astfel, în rezultatul tuturor măsurilor de executare întreprinse de către executorul judecătoresc s-a constatat cert că Rîncău Iurie nu dispune de mijloace financiare, bunuri imobile și mobile, de mijloace de transport care ar putea fi urmărite pentru stingerea creanței, iar creditorul Godoroja Natalia nu s-a prezentat la biroul executorului judecătoresc la procedura de conciliere și pentru prezentarea informației cunoscute necesare în vederea stabilirii posibilității executării silite a documentului executoriu.

Analizând circumstanțele expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că la caz, de către executorul judecătoresc Bezede Vladimir au fost întreprinse toate măsurile posibile prevăzute de lege în vederea executării titlului executoriu nr. 2-1379/2010 din 29 octombrie 2010 emis de Judecătoria Căușeni, iar creditorul Godoroja Natalia din momentul intentării procedurii de executare și până la depunerea cererii de chemare

în judecată nu a manifestat nici un interes față de executare, nu s-a prezentat în fața executorului judecătoresc, fiind citată în repetate rânduri, având un comportament pasiv în cadrul desfășurării procedurii de executare, fapt ce a făcut imposibilă întreprinderea unor acțiuni suplimentare de către executorul judecătoresc.

Mai mult ca atât, însăși intimata-reclamantă Godoroja Natalia a menționat în cererea de chemare în judecată că abia la 28 septembrie 2015, s-a adresat cu cerere către executorul judecătoresc Bezede Vladimir, prin care a solicitat expedierea copiilor tuturor actelor procedurii de executare, adică după expirarea a mai mult de 4 ani.

Totodată, se reține că executorul judecătoresc constatând lipsa datelor complete de identificare a debitorului, a expediat telegrame către cancelaria Judecătoriei Căușeni pentru a verifica dacă materialele dosarului conțin date suplimentare, a interpellat serviciul de telecomunicații pentru identificarea numerelor de telefon atât al debitorului, cât și al creditorului, deoarece nici ultimul nu s-a prezentat la biroul executorului judecătoresc pentru furnizarea informațiilor cunoscute cu privire la debitor sau veniturile acestuia, precum și a expediat telegrame în adresa primăriilor localităților unde a fost indicat domiciliul părților, însă nu a fost identificată nici o informație suplimentară. Totuși, în urma numeroaselor măsuri întreprinse de executorul judecătoresc a fost stabilit prenumele corect și patronimicul debitorului, locul nașterii, codul personal, precum și adresa domiciliului acestuia, care este alta decât cea indicată în titlul executoriu.

Prin urmare, din motiv că creditorul Godoroja Natalia nu a acordat executorului judecătoresc sprijin efectiv pentru îndeplinirea executării silite, nu a prezentat informații care eventual pot contribui la identificarea cărorva bunuri ale debitorului, precum și nu a prezentat datele de anchetă complete ale debitorului, a fost necesar timp suplimentar pentru identificarea informațiilor complete pentru stabilirea posibilității executării silite a documentului executoriu.

Afară de aceasta, ține de menționat că la moment executarea documentului executoriu este imposibilă din motiv că debitorul Rîncău Iurie nu dispune de careva bunuri mobile și imobile ce pot fi urmărite în scopul stingerii datoriei, fapt ce nu poate fi imputat executorului judecătoresc.

Date fiind cele enunțate supra, instanța de recurs concluzionează că Curtea de Apel Chișinău neîntemeiat a admis parțial acțiunea Nataliei Godoroja și a constatat neexecutarea în termen rezonabil a ordonanței judecătorești cu încasarea sumei de 5000 lei în contul reparării prejudiciului moral, pe când Judecătoria Buiucani mun. Chișinău în mod just a respins integral acțiunea, la caz nefiind constatată încălcarea dreptului Nataliei Godoroja la executarea în termen rezonabil a ordonanței judecătorești nr. 2-1379/2010 din 29 octombrie 2010.

Or, la examinarea acțiunilor cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, se apreciază nu doar comportamentul autorităților însărcinate cu obligația executării, dar și cel al părților (creditorului sau a debitorului executării) la adoptarea măsurilor de executare sau împiedicarea executării (refuzuri neîntemeiate și amânări; pasivitatea; lipsa îndelungată a reacției autorităților sau amânări nejustificate; etc.).

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că hotărârea primei instanțe este legală și întemeiată, decizia instanței de apel fiind emisă cu aprecierea

eronată a probelor, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către Ministerul Justiției, a casa integral decizia Curții de Apel Chișinău din 25 iunie 2016 și a menține hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 25 ianuarie 2016.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 25 iunie 2016 și se menține hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 25 ianuarie 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Nataliei Godoroja împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Bezede Vladimir cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a ordonanței judecătorești, repararea prejudiciului material și moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Iurie Bejenaru

Ion Druță

Nicolae Craiu